

Kok

meegemaakt. Het is werkelijk beneden de maat wat u hier doet. U hebt gisteren van mij gehoord hoe ik met redenen omkleed over de inhoud van deze motie oordeelde; ook hoe ik oordeelde over de betekenis die aanvaarding van deze motie voor ons beleid heeft. Ik heb zeer serieus aangegeven wat het belang van intrekking van de motie is. Ik vind het werkelijk beneden peil dat u, na hetgeen ik gisteren heb gezegd, deze opmerking aan mijn adres maakt. Ik vind het werkelijk beneden peil om mij op deze manier af te schilderen als iemand die gisteren iets heeft gezegd dat niet gemeend was.

De heer **Bolkestein** (VVD): Voorzitter! Dat heb ik niet beweerd.

Minister **Kok**: Zeker wel, u trekt uit hetgeen ik naar voren heb gebracht nu de conclusie dat ik de Kamer zou aanbevelen uw motie te steunen. Ik heb gisteren kennelijk tegen een muur staan praten.

De heer **Bolkestein** (VVD): U heeft gisteren gezegd dat het beter is om deze motie te aanvaarden dan om haar te verwerpen. Dat herhaal ik nu. Als andere fracties daar niet aan willen voldoen, is dat hun keuze. Het staat deze fracties vrij om voor mijn motie te stemmen.

Minister **Kok**: Voorzitter! Ik vraag de heer Bolkestein dringend om toch nog eens naar het stenogram te kijken. Ik heb zeer precies aangegeven wat naar mijn mening de schadelijke elementen van deze motie zijn, zowel in de overwegingen als in het dictum. Ik heb voorts aangegeven dat de motie, voorzover daarmee wordt beoogd het kabinetsbeleid te ondersteunen, overbodig is. Voor het overige heb ik aangegeven waarom de motie schadelijke en onverstandige elementen bevat. Dat herhaal ik bij dezen.

Voorzitter! Voor het overige blijft mijn lijn dat wij er in Europa alles aan moeten doen om ervoor te zorgen dat een zeer grote meerderheid van lidstaten op basis van de argumenten die verband houden met de kwaliteiten van de heer Duisenberg, achter zijn kandidatuur staat. Dat zal in de eerste plaats moeten blijken in de vergadering van de Ecofin-raad. In een democratisch Europa zijn machtsverhoudingen

belangrijk, maar ook de kracht van argumenten is voor de meerderheid van de lidstaten van zeer groot belang. In zo'n democratisch Europa zal, als al die feiten en overwegingen op tafel liggen, ook een groot land bereid moeten zijn om daarnaar te luisteren. Daarvoor hebben wij geen Kamermotie nodig, en zeker niet deze Kamermotie. Zij zal, als zij wordt aangenomen, geen steun in de rug zijn van het kabinet. Als zij wordt verworpen, zal zij het Nederlandse belang schaden.

De heer **Bolkestein** (VVD): Voorzitter! Als de minister-president zich niet gehinderd voelt door zijn eigen woorden van vanmiddag over veto's over en weer, kan hij zich onmogelijk gehinderd voelen door mijn veel bescheidener motie.

De heer **De Hoop Scheffer** (CDA): Als de motie gisteren niet zou zijn voorgesteld, had de minister-president dan ook de opmerkingen gemaakt die hij vanmiddag heeft gemaakt?

Minister **Kok**: Ik denk dat de discussie de afgelopen 24 uur minder hoog zou zijn opgelopen dan nu het geval is.

De heer **De Hoop Scheffer** (CDA): U had nooit vrijwillig en uit het niets een opmerking gemaakt over het blokkeren van een kandidaat?

Minister **Kok**: Wij moeten op dit moment ook niet in termen van blokkades praten in die zin dat dit de hoofdroute is. De hoofdroute is dat wij er met kracht van argumenten voor moeten zorgen dat wij maximale steun voor de kandidatuur van de heer Duisenberg krijgen. Wij moeten kracht van argumenten ontwikkelen die het daartoe kunnen leiden dat op de momenten dat er besluiten worden genomen, er een grote mate van instemming zal zijn rondom die kandidatuur. Blokkades kunnen op een finaal moment, achteraan in het proces, niet worden uitgesloten, maar het ligt niet in de rede om blokkades als eerste te hanteren, ook niet door Nederland. Het gaat er nu om met de kracht van positieve argumenten Europa achter Duisenberg te krijgen.

De heer **Bolkestein** (VVD): Voorzitter! Heb ik zojuist goed begrepen dat de minister-president zijn woorden

van vanmiddag over veto's over en weer mede heeft uitgesproken vanwege mijn motie?

Minister **Kok**: Nee, ik heb in het bijzonder gereageerd op de eventualiteit dat de heer Chirac zodanig zal vasthouden aan zijn positie, dat daardoor een onoverkomelijk dilemma ontstaat. Nu laat ik mij als Nederlander de kaas niet van het brood eten, maar daar heb ik uw motie niet voor nodig.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik heb begrepen dat de CDA-fractie voor de stemmingen nog behoefte heeft aan een schorsing.

Mevrouw **Van der Hoeven** (CDA): Voorzitter! Dat is correct. Mijn fractie heeft behoefte aan een schorsing van ongeveer een kwartier.

De vergadering wordt van 22.10 uur tot 22.25 uur geschorst.

Aan de orde is de **stemming over een motie**, ingediend in het notaoverleg over **het kabinetsstandpunt (deel 3) inzake de partiële herziening van de PKB Nationaal Ruimtelijk Beleid (25180, nrs. 3 en 4)**, te weten: - de motie-Gabor over de bufferzone Midden-Delfland (25180, nr. 31).

(Zie vergadering van heden.)

De **voorzitter**: Over de motie-Gabor (25180, nr. 31) is hoofdelijke stemming gevraagd.

Ik verzoek de leden tijdens de hoofdelijke stemming stil te zijn, want bij vorige hoofdelijke stemmingen was van afgevaardigden met een bescheiden stemgeluid nauwelijks te horen of zij voor of tegen waren. Tijdens de stemmingen moeten wij, als het even kan, altijd de rust bewaren en dat geldt a fortiori bij hoofdelijke stemmingen.

Vóór stemmen de leden: De Graaf, De Haan, Heeringa, Hillen, Hoekema, Van der Hoeven, De Hoop Scheffer, Ten Hoopen, Jeekel, G. de Jong, Jorritsma-van Oosten, Koekkoek, De Koning, Lambrechts, Lansink, Leers, Van der Linden, Mateman, Meijer, Meyer, Mulder-van Dam, Oedayraj

Voorzitter

Singh Varma, Rabbae, Reitsma, Van 't Riet, Roethof, Rosenmöller, Rouvoet, Scheltema-de Nie, Schutte, Sipkes, Smits, Soutendijk-van Appeldoorn, Stellingwerf, Terpstra, Ter Veer, Verhagen, Versnel-Schmitz, Visser-van Doorn, Van der Vlies, Van Vliet, M.B. Vos, Van Walsem, Van Waning, Wessels, Wolters, Ybema, Van Ardenne-van der Hoeven, Augusteijn-Esser, Bakker, Beinema, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Van den Bos, Van Boxtel, Bremmer, Bukman, V.A.M. van der Burg, Van de Camp, Dankers, Van Dijke, Dittrich, Doelman-Pel, Fermina, Gabor en Giskes.

Tegen stemmen de leden: Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Van Heemst, Hessing, Hofstra, Van Hoof, Hoogervorst, Huys, Janmaat, A. de Jong, Kalsbeek-Jasperse, H.G.J. Kamp, M.M.H. Kamp, Keur, Klein Molekamp, Koenders, Korthals, Liemburg, Luchtenveld, Marijnissen, Middel, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Oudkerk, Van Oven, Passtoors, Van der Ploeg, Poppe, Rehwinkel, Remkes, Van Rey, Rijpstra, Schuurman, Sterk, Van der Stoel, Swildens-Rozendaal, Valk, Te Veldhuis, Verbugt, Vliegthart, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, B.M. de Vries, J.M. de Vries, Wagenaar, Wallage, Weisglas, Witteveen-Hevinga, Woltjer, Van Zijl, Zijlstra, Van Zuijlen, Adelmund, Apostolou, Blaauw, Blauw, Van Blerck-Woerdman, Bolkestein, M.M. van der Burg, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Crone, Dijkma, Van den Doel, Duivesteyn, Elsthout, Essers, Feenstra, Van Gelder en Van Gijzel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de motie met 67 tegen 70 stemmen is verworpen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over vier moties**, ingediend in het debat over **het regeringsstandpunt inzake de commissie-Kortmann**, te weten:

- de motie-Bremmer over afwijzing van het voorstel voor adoptie voor paren van gelijk geslacht (22700, nr. 24);
- de motie-M.M. van der Burg c.s. over openstelling van het burgerlijk huwelijk voor homoseksuele en lesbische paren (22700, nr. 26);
- de motie-Dittrich c.s. over aanpassing van het BW terzake van adoptie (22700, nr. 27);

- de motie-Dittrich c.s. over verschillen in pensioenuitkeringen (22700, nr. 28).

(Zie vergadering van 2 april 1998.)

De **voorzitter**: Over de moties op de stukken nrs. 26 en 27 (22700) is hoofdelijke stemming gevraagd.

De motie-Dittrich c.s. (22700, nr. 28) is in die zin gewijzigd, dat zij thans luidt:

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende, dat mensen die hun partnerschap hebben laten registreren, in aanmerking kunnen komen voor een pensioenuitkering;

overwegende, dat sommige pensioenfondsen bij overlijden van één van hen de pensioenuitkering slechts betrekking laten hebben op premies betaald na 1 januari 1998, terwijl ingeval van een huwelijk de pensioenuitkering wel terugwerkende kracht heeft;

overwegende, dat dit verschil onrechtvaardig is;

verzoekt de regering met spoed te bevorderen dat dit verschil waar mogelijk ongedaan gemaakt wordt,

en gaat over tot de orde van de dag.

Deze gewijzigde motie is voorgesteld door de leden Dittrich, M.M. van der Burg, Sipkes en Van der Stoel. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 30 (22700).

Deze gewijzigde motie is rondgedeed. Ik neem aan, dat wij daarover nu kunnen stemmen.

In stemming komt de motie-Bremmer (22700, nr. 24).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het GPV, de SGP, de RPF, het CDA en de CD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-M.M. van der Burg c.s. (22700, nr. 26).

Vóór stemmen de leden: Sipkes, Smits, Sterk, Van der Stoel, Swildens-Rozendaal, Valk, Ter Veer, Te Veldhuis, Versnel-Schmitz, Vliegthart, Van Vliet, M.B. Vos, Voûte-Droste, Wagenaar, Wallage, Van Walsem, Van Waning, Weisglas, Wessels, Witteveen-Hevinga, Woltjer, Ybema, Van Zijl, Zijlstra, Van Zuijlen, Adelmund, Augusteijn-Esser, Bakker, Blaauw, Blauw, Van den Bos, Van Boxtel, M.M. van der Burg, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Crone, Dijkma, Dittrich, Duivesteyn, Essers, Feenstra, Fermina, Van Gelder, Van Gijzel, De Graaf, Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Van Heemst, Hessing, Hoekema, Van Hoof, Huys, Jeekel, A. de Jong, Jorritsma-van Oosten, Kalsbeek-Jasperse, M.M.H. Kamp, Keur, Klein Molekamp, Koenders, De Koning, Lambrechts, Liemburg, Luchtenveld, Marijnissen, Meyer, Middel, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oudkerk, Van Oven, Van der Ploeg, Poppe, Rabbae, Rehwinkel, Remkes, Van Rey, Van 't Riet, Rijpstra, Roethof en Rosenmöller.

Tegen stemmen de leden: Schuurman, Soutendijk-van Appeldoorn, Stellingwerf, Terpstra, Verbugt, Verhagen, Visser-van Doorn, Van der Vlies, O.P.G. Vos, B.M. de Vries, J.M. de Vries, Wolters, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Beinema, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Van Blerck-Woerdman, Bolkestein, Bremmer, Bukman, V.A.M. van der Burg, Van de Camp, Dankers, Van Dijke, Van den Doel, Doelman-Pel, Elsthout, Gabor, Giskes, De Haan, Heeringa, Hillen, Van der Hoeven, Hofstra, Hoogervorst, De Hoop Scheffer, Ten Hoopen, Janmaat, G. de Jong, H.G.J. Kamp, Koekkoek, Korthals, Lansink, Leers, Van der Linden, Mateman, Meijer, Mulder-van Dam, Passtoors, Reitsma, Rouvoet, Scheltema-de Nie en Schutte.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de motie met 82 tegen 55 stemmen is aangenomen.

In stemming komt de motie-Dittrich c.s. (22700, nr. 27).

Vóór stemmen de leden: Versnel-Schmitz, Vliegthart, Van Vliet, M.B. Vos, O.P.G. Vos, Voûte-Droste,